

Brussel, 27 mei 2016
(OR. en)

9464/16

**Interinstitutioneel dossier:
2012/0340 (COD)**

**TELECOM 96
CONSOM 118
MI 379
CODEC 741**

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Nr. Comdoc.:	17344/12 TELECOM 250 CONSOM 155 MI 811 CODEC 2936
Betreft:	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegankelijkheid van de websites van overheidsinstanties. - Politiek akkoord

1. Met het oog op de vaststelling van een politiek akkoord gaat voor de delegaties in bijlage dezes de tekst van het in hoofde genoemde voorstel, zoals die inhoudelijk is overeengekomen tijdens de informele dialoog van 3 mei 2016. De tekst werd vervolgens op 24 mei 2016 door de Commissie interne markt en consumentenbescherming van het Europees Parlement en op 25 mei 2016 door het Comité van permanente vertegenwoordigers door goedgekeurd.
2. Aan de compromistekst is een technische aanpassing aangebracht, zonder evenwel de inhoud ervan te wijzigen. Het betreft een correctie van de verwijzing naar de EU-wetgevings-handeling in overweging 8.
3. Nadat de Raad het politiek akkoord bevestigd heeft, zullen de juristen-vertalers de tekst bijwerken.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, inzonderheid artikel 114, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Door de ontwikkeling naar een digitale maatschappij kunnen gebruikers op nieuwe manieren toegang tot informatie en diensten krijgen. De aanbieders van informatie en diensten, zoals overheidsinstanties, maken steeds meer gebruik van internet om voor het publiek een grote verscheidenheid aan essentiële informatie en diensten online te produceren, verzamelen en verstrekken.

¹ PB C 110/26 van 9.5.2006, (COM(2005) 425 definitief).

² PB C 009 van 11.1.2012, blz. 65.

- (2) Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder toegankelijkheid verstaan het geheel aan beginselen en technieken die moeten worden in acht genomen bij het ontwerpen, bouwen, onderhouden en actualiseren van websites en mobiele applicaties om de inhoud daarvan voor gebruikers toegankelijker te maken, met name voor mensen met een beperking. Inhoud omvat zowel tekst als andere informatie, downloadbare documenten en formulieren, evenals wederzijdse interactie, zoals het verwerken van digitale formulieren en het afwickelen van authenticatie-, identificatie- en betalingsprocedures.
- (2a) Hoewel deze richtlijn niet van toepassing is op websites en mobiele applicaties van instellingen van de Unie, worden die instellingen ertoe aangemoedigd de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn in acht te nemen.
- (3) In haar actieplan inzake e-overheid 2011-2015³ roept de Commissie op om e-overheidsvoorzieningen te ontwikkelen die inclusiviteit en toegankelijkheid waarborgen. Dit omvat maatregelen om de achterstand op het gebied van het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT) te verkleinen en het gebruik van ICT te bevorderen teneinde uitsluiting te overwinnen, zodat alle gebruikers in staat zijn de geboden mogelijkheden ten volle te benutten. In het actieplan inzake e-overheid 2016-2020 van de Commissie wordt opnieuw op het belang van inclusiviteit en toegankelijkheid gewezen.
- (4) In de mededeling "Een digitale agenda voor Europa"⁴ heeft de Commissie aangekondigd dat websites van de publieke sector in 2015 volledig toegankelijk moeten zijn, zoals dat in de ministeriële verklaring van Riga van 11 juni 2006 is opgenomen.
- (4a) In haar digitale agenda voor Europa heeft de Commissie benadrukt dat gecoördineerde acties nodig zijn om ervoor te zorgen dat nieuwe elektronische inhoud volledig toegankelijk is voor personen met een beperking, zodat de levenskwaliteit van de Europeanen verbetert door bijvoorbeeld een vlottere toegang tot overheidsinstanties en culturele inhoud. Zij pleitte in die agenda ook voor het faciliteren van het memorandum van overeenstemming over digitale toegang voor personen met een beperking.

³ COM(2010) 743 definitief – niet bekendgemaakt in het Publicatieblad.

⁴ COM(2010) 245 definitief/2.

- (5) Het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie⁵ ondersteunt onderzoek naar en de ontwikkeling van technische oplossingen voor toegankelijkheidsproblemen.
- (6) Door het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een beperking ("het VN-verdrag") te ratificeren, hebben een meerderheid van de lidstaten en de Unie zich bij de sluiting ervan ertoe verbonden passende maatregelen te nemen om personen met een beperking op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot onder meer informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, de toepassing van minimumnormen en richtlijnen voor de toegankelijkheid tot voorzieningen en diensten die openstaan voor of verleend worden aan het publiek te ontwikkelen, te verspreiden en te monitoren, alsmede de toegang voor personen met een beperking tot nieuwe informatie- en communicatie-technologieën en -systemen, met inbegrip van het internet, te bevorderen en zich te onthouden van elke handeling of praktijk die niet strookt met dat verdrag, en ervoor te zorgen dat overheidsinstanties dienovereenkomstig handelen. In het VN-verdrag is ook bepaald dat producten, omgevingen, programma's en diensten zodanig moeten worden ontworpen dat zij door iedereen in de ruimst mogelijke zin kunnen worden gebruikt zonder dat een aanpassing of een speciaal ontwerp nodig is. Dit "universeel ontwerp" sluit niet uit dat indien nodig voor specifieke groepen in assistentiemiddelen wordt voorzien.

Overeenkomstig het VN-verdrag zijn mensen met een beperking onder meer mensen met langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met andere belemmeringen kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.

- (7) De Europese strategie inzake handicaps 2010-2020⁶ bouwt voort op het VN-verdrag en is bedoeld om belemmeringen uit de weg te ruimen die personen met een beperking beletten om op basis van gelijkheid aan het maatschappelijk leven deel te nemen. De strategie bevat maatregelen op meerdere prioritaire gebieden, onder meer inzake de toegang tot informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, en heeft tot doel te "zorgen voor toegankelijkheid van goederen, diensten waaronder publieke diensten en hulpmiddelen voor mensen met een handicap."

⁵ *PB L 347 van 20.12.2013, blz. 104-173.*

⁶ COM(2010) 636 definitief – niet bekendgemaakt in het Publicatieblad.

- (8) Verordening (EU) nr. 1303/2013⁷ houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad, bevat bepalingen over toegankelijkheid, onder meer tot ICT. Er wordt echter niet ingegaan op de specifieke aspecten van de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties.
- (9) Op de snel groeiende markt op het gebied van het toegankelijker maken van digitale producten en diensten zijn diverse economische actoren actief die websites of software ontwikkelen voor het maken, beheren en testen van webpagina's of mobiele applicaties, die useragents zoals webbrowsers en aanverwante assistentietechnologie ontwikkelen, of certificeringsdiensten of opleidingen in dat verband aanbieden.
- (10) Een aantal lidstaten heeft maatregelen aangenomen die zijn gebaseerd op internationaal gebruikte richtsnoeren voor het ontwerp van toegankelijke websites, maar er wordt vaak verwezen naar verschillende versies of conformiteitsniveaus van die richtsnoeren, of er zijn technische varianten op nationaal niveau ingevoerd.
- (11) Onder de aanbieders van toegankelijke websites, mobiele applicaties en aanverwante software en technologie, bevinden zich veel kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). De aanbieders, en met name kmo's, worden ontmoedigd om buiten hun binnenlandse markt zaken te doen. Door de verschillen in de specificaties en voorschriften voor web-toegankelijkheid moeten zij extra kosten maken voor het ontwikkelen en op de markt brengen van grensoverschrijdende producten en diensten op het gebied van webtoegankelijkheid, waardoor hun concurrentievermogen en groei worden belemmerd.

⁷ PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320-469.

- (12) Door de beperkte concurrentie worden kopers van websites, mobiele applicaties en aanverwante producten en diensten geconfronteerd met hoge prijzen voor dienstverlening of zijn zij afhankelijk van één leverancier. De leveranciers gebruiken vaak varianten van propriëtaire normen, waardoor achteraf de mogelijkheden voor de interoperabiliteit van useragents en toegang op Unie-niveau tot de inhoud van websites en mobiele applicaties wordt belemmerd. Gefragmenteerde nationale regelingen leiden ertoe dat minder kan worden geprofiteerd van het delen van ervaringen die op nationaal en internationaal niveau zijn opgedaan bij het inspelen op maatschappelijke en technische ontwikkelingen.
- (13) Nationale maatregelen moeten, op basis van op een overeenkomst over toegankelijkheidseisen van websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties, op Unieniveau onderling worden aangepast om een eind te maken aan de versnippering van de interne markt. Hierdoor zou de onzekerheid voor ontwikkelaars afnemen en de interoperabiliteit worden bevorderd. Door gebruik te maken van technologisch neutrale toegankelijkheidseisen zal innovatie niet belemmerd, maar eventueel zelfs bevorderd worden.
- (13aa) De eisen van deze richtlijn zijn niet van toepassing op inhoud die exclusief bestemd is voor mobiele toestellen of useragents daarvoor, die ontwikkeld zijn voor een gesloten gebruikersgroep of voor specifiek gebruik in bepaalde omgevingen, en die niet beschikbaar zijn voor en gebruikt worden door het brede publiek. Indien de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn niet van toepassing zijn, overeenkomstig Richtlijn 2007/78/EG, het VN-verdrag of andere toepasselijke wetgeving, blijven de eisen inzake "redelijke aanpassingen" toch nog van toepassing en moet daaraan waar nodig worden voldaan, met name op de werkvloer en in het onderwijs.
- (13ab) Deze richtlijn doet geen afbreuk aan Richtlijn 2014/24/EU en met name artikel 42, noch aan Richtlijn 2014/25/EU, en met name artikel 60, waarin is bepaald dat de technische specificaties voor alle aanbestedingen die zijn bedoeld voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van een aanbestedende dienst, zodanig moeten worden opgesteld dat zij, uitgezonderd in behoorlijk gemotiveerde gevallen, rekening houden met de toegankelijkheidscriteria voor personen met een beperking en de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers.

- (13a) Gelet op het gebrek aan geautomatiseerde, efficiënte en gebruiksvriendelijke middelen om sommige types bekendgemaakte inhoud toegankelijk te maken en teneinde het toepassingsgebied van de richtlijn te beperken tot inhoud, websites en mobiele applicaties die daadwerkelijk onder het gezag van overheidsinstanties staan, voorziet deze richtlijn in tijdelijke of permanente vrijstelling van de toegankelijkheidseisen voor sommige types inhoud, websites of mobiele applicaties. Bij de evaluatie van deze richtlijn moeten deze vrijstellingen opnieuw worden gezien, in het licht van de technische ontwikkelingen.
- (13ac) Het recht van personen met een beperking en ouderen om te participeren en te integreren in het maatschappelijke en culturele leven van de Unie is onlosmakelijk verbonden met de beschikbaarheid van toegankelijke audiovisuele mediadiensten. Dat recht kan evenwel beter gestalte krijgen in het kader van sectorspecifieke wetgeving of toegankelijkheids-wetgeving die ook voor de commerciële omroepen geldt, teneinde de voorwaarden voor een eerlijke concurrentie te waarborgen zonder afbreuk te doen aan de betekenis van audiovisuele mediadiensten voor het algemeen belang. Deze richtlijn dient derhalve niet van toepassing te zijn op websites en mobiele applicaties van publieke omroepen.
- (13b) Sommige niet-gouvernementele organisaties (ngo's) die op basis van vrijwilligheid en autonomie zijn opgericht voor hoofdzakelijk niet-winstgevende doeleinden en die diensten verlenen die niet essentieel zijn voor het publiek, zoals diensten die niet rechtstreeks in opdracht van de staat, regionale of lokale overheden worden verricht of diensten die niet specifiek gericht zijn op de behoeften van met name personen met een beperking, zouden binnen de werkingssfeer van deze richtlijn kunnen vallen. Om te vermijden dat op deze ngo's een onevenredige last komt te liggen, mag deze richtlijn niet op hen van toepassing zijn.
- (13ba) Essentiële administratieve onlinefuncties van scholen, kinderdagverblijven of crèches moeten toegankelijk worden gemaakt. Indien de essentiële inhoud op een toegankelijke wijze via een andere website wordt verstrekt, moet deze inhoud niet meer opnieuw op de website van de inrichting toegankelijk worden gemaakt.

- (13c) De lidstaten moeten over de mogelijkheid beschikken om de toepassing van deze richtlijn uit te breiden tot andere soorten websites en mobiele applicaties, in het bijzonder intranet- of extranetwebsites en mobiele applicaties die niet onder deze richtlijn vallen, die voor een beperkt aantal personen op de werkvloer of in het onderwijs zijn ontworpen en door hen worden gebruikt, alsmede om overeenkomstig de wetgeving van de Unie maatregelen te handhaven of in te voeren die verder gaan dan de minimale toegankelijkheidseisen. De lidstaten moeten ook worden aangemoedigd om de toepassing van deze richtlijn uit te breiden tot particuliere entiteiten die faciliteiten en diensten aanbieden die openstaan voor of verleend worden aan het publiek, onder meer op het gebied van gezondheidszorg, kinderopvang, sociale inclusie en sociale zekerheid, maar ook in de sectoren vervoer, elektriciteit, gas, verwarming, water, elektronische communicatie en postdiensten, met bijzondere aandacht voor de diensten die vermeld worden in de artikelen 8 tot en met 13 van Richtlijn 2014/25/EU.
- (13d) Niets in deze richtlijn is bedoeld om de persvrijheid of de vrijheid van meningsuiting in de pers te beknotten, zoals deze gewaarborgd worden in de Unie en de lidstaten krachtens met name artikel 11 van het Handvest.
- (13e) Deze richtlijn verlangt niet van de lidstaten dat zij gearchiveerde websites en mobiele applicaties toegankelijk maken indien de inhoud ervan niet langer actueel is of bijgewerkt wordt en niet noodzakelijk is voor administratieve procedures, of indien de betrokken dienst niet langer verleend wordt. (...) Voor de toepassing van deze richtlijn mag een louter technisch onderhoud niet beschouwd worden als een actualisering of bijwerking van een website of mobiele applicatie.
- (13f) Met betrekking tot metadata in verband met de reproductie van stukken uit erfgoedcollecties moeten sommige toegankelijkheidseisen voor websites en mobiele applicaties wel gehandhaafd worden.
- (13h) Onder kantoorbestandsformaten worden verstaan documenten die niet primair voor gebruik op het internet zijn bestemd en die in webpagina's zijn verwerkt, zoals het Adobe Portable Document Format (PDF), het documentformaat van Microsoft Office of (openbron)equivalenten daarvan.

- (13ha) Rechtstreeks uitgezonden op tijd gebaseerde media die online blijven of na de rechtstreekse uitzending opnieuw beschikbaar worden gesteld, moeten vanaf de datum van de oorspronkelijke uitzending of vanaf het opnieuw beschikbaar stellen van de op tijd gebaseerde media, onverwijld worden beschouwd als vooraf opgenomen op tijd gebaseerde media, waarbij de strikt noodzakelijke termijn om de op tijd gebaseerde media toegankelijk te maken niet mag worden overschreden en voorrang moet worden verleend aan essentiële informatie over de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van de burgers. Die noodzakelijke termijn zou in beginsel niet meer dan 14 dagen mogen duren. In gerechtvaardigde gevallen, bijvoorbeeld wanneer het onmogelijk is de betrokken diensten tijdig te leveren, mag deze termijn uitzonderlijk verlengd worden tot de kortst mogelijke termijn die nodig is om de inhoud toegankelijk te maken.
- (13i) Ofschoon deze richtlijn overheidsinstanties aanmoedigt om alle inhoud toegankelijk te maken, is het niet de bedoeling dat overheidsinstanties uitsluitend toegankelijke inhoud op hun websites of mobiele applicaties plaatsen. Wanneer niet-toegankelijke inhoud wordt toegevoegd, dienen overheidsinstanties, voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is, toegankelijke alternatieven aan hun websites of mobiele applicaties toe te voegen.
- (13j) Bij kaarten voor navigatiedoeleinden kan, in tegenstelling tot geografische beschrijvingen, toegankelijke informatie nodig zijn om burgers te helpen die visuele informatie of ingewikkelde navigatiefuncties niet correct kunnen gebruiken, bijvoorbeeld voor het lokaliseren van gebouwen of gebieden waar diensten worden aangeboden. Derhalve dient, in een voor de meeste gebruikers eenvoudige en leesbare vorm, een alternatief te worden aangeboden zoals postadressen en nabije haltes van het openbaar vervoer of de namen van plaatsen of gebieden, die meestal reeds voor de overheidsinstanties beschikbaar zijn.

- (13k) Ingebedde inhoud zoals ingebedde beelden of video's, moeten ook onder deze richtlijn vallen. Soms worden evenwel websites en mobiele applicaties gemaakt waarop later aanvullende inhoud zal worden geplaatst, bijvoorbeeld een e-mailprogramma, een blog, een artikel waarop gebruikers commentaar kunnen plaatsen of toepassingen die door gebruikers aangeleverde inhoud ondersteunen. Een ander voorbeeld is een bladzijde, zoals een portaal of nieuwssite met context die afkomstig is van verschillende bijdragen, of sites die op gezette tijden automatisch inhoud uit andere bronnen opnemen, zoals automatisch ingevoerde advertenties. Dit soort inhoud van een derde partij is uitgesloten van het toepassingsgebied van deze richtlijn op voorwaarde dat deze niet gefinancierd of ontwikkeld wordt door overheidsinstanties en evenmin onder hun gezag staat. Deze inhoud mag in beginsel niet worden gebruikt indien hij de werking van de op deze websites of mobiele applicaties aangeboden overheidsdienst hindert of beperkt. Inhoud op websites of mobiele applicaties van overheidsinstanties met als doel het organiseren van raadplegingen of van forumdiscussies kan niet als inhoud van een derde partij worden beschouwd en dient derhalve toegankelijk te zijn, uitgezonderd inhoud uit bijdragen van gebruikers waarover de overheidsinstantie geen gezag heeft.
- (14) Met een geharmoniseerde aanpak zouden overheidsinstanties en ondernemingen uit de Unie economisch en sociaal voordeel kunnen halen uit een uitbreiding van hun online- of mobiele diensten naar een groter aantal burgers en klanten. Hierdoor zou het potentieel van de interne markt voor producten en diensten op het gebied van toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties moeten toenemen. Dankzij de daaruit resulterende marktgroei kunnen ondernemingen bijdragen aan economische groei en het scheppen van banen in de Unie. Versterking van de interne markt zou investeren in de Unie aantrekkelijker maken. Overheden zouden profiteren van de lagere prijzen voor producten en diensten op het gebied van toegankelijkheid.
- (15) Burgers zouden moeten profiteren van een bredere toegang tot overheidsinstanties via websites en mobiele applicaties, en moeten diensten en informatie krijgen waarmee zij in de hele Unie hun dagelijks leven en het genot van hun rechten kunnen vergemakkelijken, met name hun recht om zich vrij op het grondgebied van de Unie te bewegen en te verblijven en hun vrijheid om zich te vestigen en diensten te verlenen.

- (16) De toegankelijkheidseisen van deze richtlijn zijn ontworpen met het oog op technologische neutraliteit. Zij beschrijven waaraan moet worden voldaan om ervoor te zorgen dat de gebruiker een website, een mobiele applicatie en de daaraan gerelateerde inhoud kan waarnemen, bedienen, interpreteren en begrijpen. In de eisen wordt niet gespecificeerd welke technologie er moet worden gekozen voor een bepaalde website, online-informatie of applicatie. Zodoende wordt de innovatie niet belemmerd.
- (16a) De vier beginselen inzake toegankelijkheid zijn: waarneembaarheid, waaronder wordt verstaan dat de informatie en de componenten van de gebruikersinterface zodanig aan gebruikers moeten worden gepresenteerd dat zij kunnen worden waargenomen; operabiliteit, waaronder wordt verstaan dat de componenten van de gebruikersinterface en de navigatie operationeel moeten zijn; begrijpbaarheid, waaronder wordt verstaan dat de informatie en de werking van de gebruikersinterface begrijpbaar moeten zijn; en robuustheid, waaronder wordt verstaan dat inhoud voldoende robuust moet zijn opdat hij op betrouwbare wijze wordt begrepen door een breed scala van useragents, waaronder assistentietechnologieën. Deze toegankelijkheidsbeginselen zijn via geharmoniseerde normen en een gemeenschappelijke methode vertaald naar testbare succescriteria, zoals die welke de basis vormen voor Europese Norm EN 301 549⁸ v1.1.2 (2015-04), teneinde na te gaan of de inhoud van websites en mobiele applicaties aan deze beginselen voldoen. Totdat de referentienummers van geharmoniseerde normen of delen daarvan worden bekendgemaakt, dienen de toepasselijke bepalingen van EN 301 549 v1.1.2 (2015-04) te worden beschouwd als de minimale middelen om deze beginselen in de praktijk te brengen.

⁸ De Europese norm is het resultaat van mandaat M/376 dat door de Commissie aan de Europese normalisatieorganisatie is verstrekt.

- (16b) Overheidsinstanties moeten de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn toepassen voor zover deze voor hen geen onevenredige last met zich meebrengen. Dit betekent dat het in gerechtvaardigde gevallen voor een overheidsinstantie redelijkerwijs onmogelijk kan zijn om specifieke inhoud volledig toegankelijk te maken. De instantie moet deze inhoud evenwel nog steeds zo toegankelijk mogelijk maken en andere inhoud volledig toegankelijk maken.
- Uitzonderingen op het naleven van de toegankelijkheidseisen wegens onevenredige last mogen niet verder gaan dan hetgeen strikt noodzakelijk is om die last met betrekking tot de desbetreffende specifieke inhoud en het individuele geval te beperken. Met maatregelen die een onevenredige last zouden vormen wordt bedoeld maatregelen die op een instantie een buitensporige organisatorische of financiële last zouden leggen, of die het vermogen van de instantie om haar doelstellingen na te streven of informatie bekend te maken die nodig of relevant is voor haar taken en diensten, in het gedrang zou brengen, een en ander rekening houdend met het eventuele voor- of nadeel voor burgers, met name voor personen met een beperking. Bij de beoordeling van de mate waarin niet aan de eisen kan worden voldaan omdat zij een onevenredige last met zich zouden meebrengen, mag alleen rekening worden gehouden met legitieme redenen. Het ontbreken van prioriteit, tijd of kennis mogen niet als legitieme redenen worden aangevoerd. In dezelfde lijn wordt verondersteld dat er geen legitieme redenen kunnen worden ingeroepen voor het niet leveren of ontwikkelen van softwaresystemen om de inhoud op websites en mobiele applicaties op een toegankelijke wijze te beheren, aangezien er toereikende en aanvullende technieken beschikbaar zijn om aan de eisen te voldoen.
- (17) Interoperabiliteit op het gebied van toegankelijkheid dient ervoor zorgen dat de compatibiliteit van de inhoud met huidige en toekomstige useragents en assistentietechnologieën zo groot mogelijk is. Met name dient inhoud van websites en mobiele applicaties de useragents te voorzien van een gemeenschappelijke interne codering bestaand uit natuurlijke taal, structuren, relaties en reeksen, evenals de gegevens van eventuele ingebedde componenten van gebruikersinterfaces. Interoperabiliteit is daardoor voordelig voor de gebruikers, die met hun useragents toegang tot de meeste websites en mobiele applicaties kunnen krijgen; zij kunnen ook genieten van een ruimere keuze en lagere prijzen in de hele Unie. Interoperabiliteit zou ook leveranciers en kopers van producten en diensten op het gebied van de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties ten goede komen.

- (17a) Mobiele applicaties worden op uiteenlopende wijze aangeboden, onder meer door particuliere applicatiewinkels. Er moet informatie over de toegankelijkheid van de mobiele applicaties van overheidsinstanties die uit bronnen van derde partijen worden gedownload, worden verstrekt voordat de applicatie wordt gedownload, samen met de beschrijving van de gebruikers van de mobiele applicatie. Met deze bepalingen wordt van grote aanbieders van platformen niet verlangd dat zij hun applicatiedistributiesystemen wijzigen, maar worden overheidsinstanties verplicht de verklaring ter beschikking te stellen door gebruik te maken van bestaande of toekomstige technologieën.
- (18) In de Digitale agenda voor Europa is er al op gewezen dat overheden hun bijdragen dienen te leveren om de markten voor online-inhoud te bevorderen. Overheden kunnen de markten voor online-inhoud stimuleren door overheidsinformatie onder transparante, efficiënte en niet-discriminerende voorwaarden ter beschikking te stellen. Een dergelijke aanpak is een belangrijke motor voor potentiële groei van innovatieve onlinediensten.
- (18aa) De lidstaten moeten begeleidende maatregelen nemen om bij de relevante belanghebbenden het bewustzijn te vergroten en opleidingsprogramma's te bevorderen met betrekking tot de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties, met name voor het personeel dat verantwoordelijk is voor de toegankelijkheid van websites of mobiele applicaties. De betrokken sociale partners moeten geraadpleegd of betrokken worden bij het samenstellen van de inhoud van opleidingen en bewustzijnsvergrotenende maatregelen op het gebied van toegankelijkheid.
- (18b) Het is zaak dat de lidstaten, in nauwe samenwerking met de Commissie, het gebruik van opmaakprogramma's stimuleren waarmee de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn beter kunnen worden toegepast. Die stimulans kan een passieve vorm aannemen, zoals het bekendmaken van een lijst van compatibele opmaakprogramma's zonder de verplichting die te gebruiken, of een actieve vorm, zoals de verplichting om compatibele opmaakprogramma's te gebruiken of de ontwikkeling ervan te financieren.

- (18c) Om ervoor te zorgen dat deze richtlijn correct wordt toegepast en dat met name de toegankelijkheidseisen worden nageleefd, is het van het grootste belang dat de Commissie en de lidstaten regelmatig overleg met de relevante belanghebbenden plegen. In deze richtlijn wordt onder relevante belanghebbenden onder meer verstaan organisaties die de belangen van mensen met een beperking en van ouderen behartigen, de sociale partners, de bedrijfssector die toegankelijkheidssoftware voor websites en mobiele applicaties ontwikkelt en het maatschappelijk middenveld.
- (19) De richtlijn dient erop te zijn gericht te waarborgen dat de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties op basis van gemeenschappelijke eisen toegankelijker worden.
- (20) Deze richtlijn stelt toegankelijkheidseisen aan de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties. Om de conformiteit van de betrokken websites en mobiele applicaties met die eisen te faciliteren, moet worden voorzien in een vermoeden van overeenstemming voor de betrokken websites die voldoen aan geharmoniseerde normen die zijn vastgesteld en bekendgemaakt overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad betreffende Europese normalisatie, tot wijziging van de Richtlijnen 89/686/EEG en 93/15/EEG van de Raad alsmede de Richtlijnen 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG en 2009/105/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Beschikking 87/95/EEG van de Raad en Besluit nr. 1673/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad, om die eisen in gedetailleerde technische specificaties om te zetten. Krachtens die verordening kunnen lidstaten en het Europees Parlement bezwaar maken tegen de geharmoniseerde normen als zij van mening zijn dat deze niet volledig beantwoorden aan de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn.
- (21) De Europese normalisatieorganisatie heeft de Europese norm EN 301 549 inzake "Toegankelijkheidseisen voor overheidsopdrachten voor ICT-producten en -diensten in Europa" aangenomen, waarin de functionele toegankelijkheidseisen voor ICT-producten en -diensten, met inbegrip van webinhoud, nauwkeurig zijn omschreven en die kan worden gebruikt voor overheidsopdrachten of ter ondersteuning van ander beleid of wetgeving.

Het vermoeden van overeenstemming met de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn moet gebaseerd zijn op de bepalingen 9, 10 en 11 van Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04). Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) moet met betrekking tot mobiele applicaties inzonderheid door middel van op basis van deze richtlijn aangenomen technische specificaties verder worden verfijnd.

- (21aa) In de technische specificaties en de normen die in verband met de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn worden ontwikkeld, moet bovendien rekening worden gehouden met de conceptuele en technische specifieke kenmerken van mobiele toestellen.
- (24) De overeenstemming met de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn moet regelmatig worden getoetst. Een geharmoniseerde toezichtmethodiek zou een manier kunnen zijn om op eenvormige basis in alle lidstaten na te gaan in welke mate aan de toegankelijkheidseisen is voldaan, alsook om representatieve steekproeven te nemen en periodieke toezichtactiviteiten te verrichten. De lidstaten moeten periodiek verslag uitbrengen over de resultaten van de toezichtactiviteiten en minstens één maal over de lijst met acties die zijn ondernomen om deze richtlijn toe te passen.
- (24aa) Teneinde de innovatie met betrekking tot de wijze waarop de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties wordt gemeten niet te belemmeren en zolang de vergelijkbaarheid van gegevens in de EU niet in het gedrang komt, kunnen de lidstaten, op basis van een door de Commissie vastgestelde methode, meer geavanceerde toetsingsmethoden gebruiken. Om de vergelijkbaarheid te verbeteren dient in de door de Commissie ontwikkelde methode te worden omschreven op welke wijze de resultaten van verschillende tests moeten of kunnen worden gepresenteerd.
- (24ab) De toezichtmethodiek dient transparant, overdraagbaar, vergelijkbaar en reproduceerbaar te zijn. De reproduceerbaarheid van de toezichtmethodiek dient zo groot mogelijk te worden gemaakt, ermee rekening houdend dat menselijke factoren zoals het testen door gebruikers, die reproduceerbaarheid kunnen beïnvloeden.

- (24ad) De verklaring inzake overeenstemming van websites en mobiele applicaties dient, in voorkomend geval, de alternatieven waarin is voorzien te bevatten. Door het met de handhavingsprocedure verbonden terugkoppelingsmechanisme zouden gebruikers van websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties de benodigde informatie moeten kunnen opvragen, en moeten zij om diensten en producten kunnen verzoeken die overheidsinstanties binnen een redelijke termijn op adequate en passende wijze dienen te verstrekken. Die verzoeken kunnen ook betrekking hebben op inhoud die van het toepassingsgebied van deze richtlijn is uitgesloten of anderszins is vrijgesteld van de toegankelijkheidseisen van deze richtlijn, zoals kantoorbestandsformaten, vooraf opgenomen op tijd gebaseerde media of inhoud van gearchiveerde websites. De overheidsinstantie zou naar aanleiding van een legitiem en redelijk verzoek, binnen een redelijke termijn op adequate en passende wijze informatie moeten verstrekken.
- (24ae) Om te vermijden dat stelselmatig een beroep op de rechter wordt gedaan, moet worden voorzien in het recht op een adequate en doeltreffende procedure om de naleving van deze richtlijn te waarborgen. Dit laat het recht op een doeltreffende voorziening in rechte als bedoeld in artikel 47 van het Handvest van de grondrechten onverlet. Die procedure moet het recht omvatten om een klacht in te dienen bij elke bestaande nationale instantie die bevoegd is zich ter zake uit te spreken.
- (25) Een geharmoniseerd kader zou ervoor zorgen dat ontwerpers en ontwikkelaars van websites en mobiele applicaties op de interne markt met minder obstakels worden geconfronteerd; daarnaast zouden de kosten dalen voor overheden en anderen die producten en diensten op het gebied van toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties verwerven.

- (26) Met het oog op de correcte toepassing van het vermoeden van overeenstemming met de toegankelijkheidseisen moet aan de Commissie de bevoegdheid worden gedelegeerd om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie handelingen aan te nemen ten aanzien van wijzigingen van verwijzingen naar Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04). Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016. Om met name te zorgen voor gelijke deelname aan de opstelling van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde moment als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de opstelling van de gedelegeerde handelingen.
- (26a) Om geen middelen te onttrekken aan de doelstelling om inhoud toegankelijker te maken, dient de toezichtmethodiek gebruiksvriendelijk te zijn.
- (27) Om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van de desbetreffende bepalingen van deze richtlijn te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. De onderzoeksprocedure dient te worden gebruikt voor het vaststellen van de technische specificaties voor de toegankelijkheidseisen, voor het bepalen van de methode die lidstaten dienen te gebruiken om na te gaan of de betrokken websites en mobiele applicaties aan deze eisen voldoen, en voor het vaststellen van de regeling aan de hand waarvan de lidstaten aan de Commissie over het resultaat van de toetsing rapporteren. Voor het aannemen van de uitvoeringshandelingen tot vaststelling van een modelverklaring inzake toegankelijkheid moet de raadplegingsprocedure worden gevolgd, waarbij de aard en de werkingssfeer van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen onverlet worden gelaten, en die moet dienen om de toepassing van de daarin neergelegde regels te vergemakkelijken. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren.

- (28) Aangezien de doelstelling van deze richtlijn, namelijk de totstandbrenging van een geharmoniseerde markt voor de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt omdat zulks de harmonisatie vereist van een veelheid van verschillende voorschriften die thans in hun rechtsstelsels bestaan, en derhalve beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Om de werking van de interne markt te verbeteren, wordt met deze richtlijn gestreefd naar de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten met betrekking tot de toegankelijkheidseisen voor websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties, zodat die websites en mobiele applicaties toegankelijker worden voor gebruikers, in het bijzonder personen met een beperking.
2. Deze richtlijn bevat bepalingen die de lidstaten dienen toe te passen om ervoor te zorgen dat websites, ongeacht het gebruikte toestel, en mobiele applicaties van overheidsinstanties aan de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen voldoen.
7. De volgende websites en mobiele applicaties vallen buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn:
 - a. websites en mobiele applicaties van openbare omroepen of hun dochterondernemingen en van andere lichamen of hun dochterondernemingen ten behoeve van de vervulling van een publieke omroep taak;

- b. websites en mobiele applicaties van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) die geen diensten verstrekken die essentieel zijn voor het publiek, noch diensten die specifiek gericht zijn op de behoeften van, of bedoeld zijn voor, personen met een beperking;
- 7a De lidstaten kunnen bepalen dat websites en mobiele applicaties van scholen, kinderdagverblijven of crèches buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen, behalve wat betreft inhoud in verband met wezenlijke online administratieve functies.
8. De volgende inhoud van websites en mobiele applicaties valt buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn:
- a. kantoorbestandsformaten die zijn gepubliceerd vóór de in artikel 10, lid 1, genoemde datum, tenzij die nodig zijn voor de actieve administratieve processen van de door de overheidsinstantie vervulde taken;
 - b. vooraf opgenomen, op tijd gebaseerde media die zijn gepubliceerd vóór de in artikel 10, lid 2, onder ii), genoemde datum;
 - c. rechtstreeks uitgezonden, op tijd gebaseerde media;
 - d. onlinekaarten en -karteringsdiensten, voor zover essentiële informatie op een toegankelijke, digitale wijze wordt verstrekt in het geval van voor navigatie bestemde kaarten;
 - e. reproducties van stukken uit erfgoedcollecties die niet volledig toegankelijk kunnen worden gemaakt omwille van:
 - de onverenigbaarheid van de toegankelijkheidseisen met de bewaring van het stuk of de authenticiteit van de reproductie (bijvoorbeeld contrast); dan wel
 - het ontbreken van geautomatiseerde en betaalbare oplossingen waarmee de tekst van manuscripten of andere stukken uit erfgoedcollecties gemakkelijk zou kunnen worden omgezet naar inhoud die met de toegankelijkheidseisen strookt;

- f. inhoud van derde partijen die niet door de overheidsinstantie wordt gefinancierd, ontwikkeld of beheerd;
- g. inhoud van extra- en intranetten, te weten websites die enkel beschikbaar zijn voor een beperkt aantal mensen, en niet voor het algemene publiek als zodanig, die is gepubliceerd vóór de in artikel 10, lid 2, onder i), genoemde datum, tot dergelijke websites een ingrijpende herziening ondergaan;
- h. inhoud van de websites en mobiele applicaties die voor archieven doorgaan, wat betekent dat deze websites enkel inhoud bevatten die niet noodzakelijk is voor actieve administratieve processen en die niet wordt geactualiseerd of gewijzigd na de in artikel 10, lid 2, onder i), genoemde datum.

Artikel 1a

Minimumharmonisatie

De lidstaten kunnen overeenkomstig het Unierecht maatregelen invoeren of handhaven die verder gaan dan de door deze richtlijn vastgelegde minimumeisen inzake de webtoegankelijkheid van websites en mobiele applicaties.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- (4) "norm": een technische specificatie die door een erkende normalisatie-instelling voor herhaalde of voortdurende toepassing is vastgesteld, waarvan de inachtneming niet verplicht is zoals bedoeld in artikel 2, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1025/2012;

- (6) "Europese norm": een door een van de Europese normalisatie-instellingen vastgestelde norm, zoals bedoeld in artikel 2, lid 1, onder b), van Verordening (EU) nr. 1025/2012;
- (7) "geharmoniseerde norm": een Europese norm die op verzoek van de Commissie is vastgesteld met het oog op de toepassing van harmonisatiewetgeving van de Unie, zoals bedoeld in artikel 2, lid 1, onder c), van Verordening (EU) nr. 1025/2012;
- (8) "overheidsinstantie": de staat, regionale of lokale overheden, publiekrechtelijke instellingen als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, vierde alinea, van Richtlijn 2014/24/EU, of associaties van één of meer van dergelijke overheden of publiekrechtelijke instellingen, indien die associaties worden opgericht met als specifieke doelstelling tegemoet te komen aan het algemeen belang, en niet van industriële of commerciële aard zijn;
- (9) "op tijd gebaseerde media": media van de volgende types: louter geluid, louter videobeeld, audio-video, audio en/of video in combinatie met interactie;
- (10) "stukken uit erfgoedcollecties": goederen, in particulier of openbaar bezit, die van historisch, artistiek, archeologisch, esthetisch, wetenschappelijk of technisch belang zijn en deel uitmaken van verzamelingen die worden bewaard door culturele instellingen zoals bibliotheken, archieven en musea;
- (11) "meetgegevens": de gekwantificeerde resultaten van de toezichtactiviteit die wordt uitgevoerd om na te gaan of de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties voldoen aan de in artikel 3 vastgelegde toegankelijkheidseisen. Meetgegevens behelzen zowel kwantitatieve informatie over de steekproef van geteste websites en mobiele applicaties (aantal websites en applicaties, eventueel met het aantal bezoekers of gebruikers ervan, ...) als kwantitatieve informatie over de mate van toegankelijkheid;
- (12) in de context van deze richtlijn verwijst de term "mobiele applicaties" naar toepassingssoftware die is ontworpen en ontwikkeld door, of namens, openbare instanties met het oog op gebruik door het algemene publiek, op mobiele toestellen zoals smartphones en tablets. De term slaat niet op de besturingssoftware van die toestellen, noch op de computer-apparatuur zelf ("mobiele besturingssystemen").

Artikel 3

Toegankelijkheidseisen voor websites en mobiele applicaties

1. De lidstaten zorgen ervoor dat openbare instanties de noodzakelijke maatregelen nemen om hun websites en mobiele applicaties toegankelijker te maken door ze waarneembaar, bestuurbaar, begrijpbaar en robuust te maken.

Artikel 3a

Onevenredige last

1. De lidstaten zorgen ervoor dat overheidsinstanties aan de in artikel 3 bedoelde toegankelijkheidseisen voldoen, voor zover de toepassing van dat artikel geen onevenredige last met zich meebrengt voor de overheidsinstanties.
2. Om na te gaan in welke mate de naleving van de in artikel 3 bedoelde toegankelijkheidseisen een onevenredige last met zich meebrengt, zorgen de lidstaten ervoor dat de betrokken instanties rekening houden met de relevante omstandigheden, waaronder de volgende:
 - a. de omvang, de middelen en de aard van de betrokken overheidsinstantie;
 - b. de geraamde kosten en baten voor de betrokken overheidsinstantie in verhouding tot de geraamde voordelen voor personen met een beperking, rekening houdend met de frequentie en de duur van het gebruik van de specifieke website of mobiele applicatie.
3. Onverminderd lid 1 wordt de initiële beoordeling van de mate waarin de naleving van de in artikel 3 bedoelde toegankelijkheidseisen een onevenredige last met zich meebrengt, door de betrokken overheidsinstanties uitgevoerd.

4. Indien een overheidsinstantie van de in leden 1 tot en met 3 voorziene uitzondering gebruik heeft gemaakt voor een specifieke website of mobiele applicatie, legt zij in de in artikel 6 bedoelde verklaring uit aan welke delen van de eisen niet kon worden voldaan en, in voorkomend geval, wat de alternatieven zijn.

Artikel 4

Vermoeden van conformiteit met de toegankelijkheidseisen voor websites en mobiele applicaties

1. De inhoud van websites en mobiele applicaties die voldoet aan geharmoniseerde normen of delen daarvan, waarvan de referenties door de Commissie in het Publicatieblad zijn bekendgemaakt overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1025/2012, wordt verondersteld in overeenstemming te zijn met de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen die door die normen, of delen daarvan, worden gedekt.
2. Indien geen referenties van de in lid 1 bedoelde geharmoniseerde normen zijn bekendgemaakt, wordt de inhoud van websites of mobiele applicaties die in overeenstemming is met technische specificaties of delen daarvan, verondersteld in overeenstemming te zijn met de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen die door die technische specificaties of delen daarvan worden gedekt.

De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast tot instelling van de in de eerste alinea bedoelde technische specificaties. Die technische specificaties voldoen aan de in lid 3 omschreven toegankelijkheidseisen en waarborgen een niveau van toegankelijkheid dat minstens gelijkwaardig is met dat van Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04).

Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 9, lid 3, van deze richtlijn bedoelde onderzoeksprocedure. Indien geen referenties van de in lid 1 bedoelde geharmoniseerde normen zijn bekendgemaakt, wordt de eerste van deze uitvoeringshandelingen binnen 24 maanden na de inwerkingtreding van deze richtlijn vastgesteld.

3. Indien geen referenties van de in lid 1 bedoelde geharmoniseerde normen zijn bekendgemaakt, en bij ontstentenis van de in lid 2 bedoelde technische specificaties, wordt de inhoud van websites en mobiele applicaties die voldoet aan de desbetreffende eisen, of delen daarvan, van Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) verondersteld in overeenstemming te zijn met de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen die door de desbetreffende eisen, of delen daarvan, worden gedekt.
4. De Commissie wordt gemachtigd om overeenkomstig artikel 8 gedelegeerde handelingen vast te stellen om de in lid 3 opgenomen referenties van Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) te wijzigen, teneinde te refereren aan een recentere versie van die norm, of aan een Europese norm die hem vervangt, indien die versie of norm voldoet aan de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen en zorgt voor een niveau van toegankelijkheid dat minstens gelijkwaardig is met dat van Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04).

Artikel 6

Aanvullende maatregelen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat overheidsinstanties een gedetailleerde, alomvattende en duidelijke verklaring verstrekken over de overeenstemming van hun websites en mobiele applicaties met deze richtlijn, en die verklaring regelmatig actualiseren.

Voor websites wordt de verklaring verstrekt in een toegankelijk formaat, waarbij gebruik wordt gemaakt van de in lid 1a bedoelde modelverklaring, en wordt zij op de desbetreffende website gepubliceerd.

Voor mobiele applicaties wordt de verklaring verstrekt in een toegankelijk formaat, waarbij gebruik wordt gemaakt van de in lid 1a bedoelde modelverklaring, en is zij beschikbaar op de website van de overheidsinstantie die de mobiele applicatie heeft ontwikkeld, of samen met andere informatie die bij het downloaden van de applicatie beschikbaar is.

Deze verklaring omvat:

- a) een toelichting over de delen van de inhoud die niet toegankelijk zijn, de redenen daarvoor, en in voorkomend geval, de alternatieven; en
- b) een beschrijving van en een link naar een feedbackmechanisme dat elke persoon in staat stelt bij de betrokken overheidsinstantie melding te maken van eventuele niet-naleving door de website of de mobiele applicatie van de in artikel 3 omschreven eisen, en om de uit hoofde van artikel 1, lid 8, en artikel 3a achtergehouden informatie te verzoeken, alsmede een link naar de in artikel 7a omschreven handhavingprocedure, waarop een beroep kan worden gedaan in geval van een onbevredigend antwoord op de feedback.

De lidstaten zorgen ervoor dat overheidsinstanties binnen een redelijke termijn een adequaat antwoord geven op de melding of het verzoek.

- 1a. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast tot instelling van een modelverklaring aangaande toegankelijkheid. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 9, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure. De Commissie stelt de eerste uitvoeringshandeling binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn vast.
- 2. De lidstaten nemen maatregelen ter bevordering van de toepassing van de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen op andere types websites en mobiele applicaties dan de in artikel 1, lid 2, bedoelde, met name op websites of mobiele applicaties die onder bestaande nationale wetgeving inzake toegankelijkheid vallen.
- 2a. De lidstaten propageren en faciliteren opleidingsprogramma's in verband met de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties, ten behoeve van relevante belanghebbenden, waaronder het personeel van overheidsinstanties, om toegankelijke inhoud van websites en mobiele applicaties te maken, te beheren en bij te werken.

- 2b. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om meer besef te kweken over de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen, over de voordelen daarvan voor gebruikers en eigenaren van websites en mobiele applicaties, en over de mogelijkheid tot het geven van feedback in geval van niet-naleving van de voorschriften van deze richtlijn, zoals bepaald in onderhavig artikel.
3. Met het oog op toezicht en rapportage, als bedoeld in artikel 7, bevordert de Commissie de samenwerking tussen de lidstaten onderling op het niveau van de Unie, en tussen de lidstaten en de relevante belanghebbenden, teneinde beste praktijken uit te wisselen en de in artikel 7, lid 4, bedoelde toezichtmethodiek, de technologische en marktontwikkelingen en de vooruitgang in de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties te evalueren.

Artikel 7

Toezicht en rapportage

1. De lidstaten houden periodiek toezicht op de mate waarin websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties voldoen aan de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen, op basis van de in lid 4 bedoelde toezichtmethodiek.
2. Uiterlijk 36 maanden na de vaststelling van de in lid 4 omschreven toezichtmethodiek, en om de drie jaar daarna, brengen de lidstaten aan de Commissie verslag uit over de resultaten van dat toezicht, met inbegrip van de meetgegevens. Het verslag wordt opgesteld op basis van de in lid 3a bedoelde rapportageregeling. Het verslag behelst ook informatie over het gebruik van de in artikel 7a omschreven handhavingsprocedure.

3. Voorts heeft het eerste verslag ook betrekking op de volgende uit hoofde van artikel 6 vastgestelde maatregelen:

- a. een beschrijving van de door de lidstaten ingestelde mechanismen voor de raadpleging van relevante belanghebbenden inzake de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties;
- b. procedures ter bekendmaking van eventuele ontwikkelingen in het toegankelijkheidsbeleid in verband met websites en mobiele applicaties;
- c. ervaringen en bevindingen die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de conformiteit met de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen; en
- d. informatie over opleidings- en bewustmakingsactiviteiten.

In geval van aanzienlijke wijzigingen in de in lid 3 bedoelde maatregelen nemen de lidstaten in hun latere verslagen informatie over deze bijgewerkte maatregelen op.

4. De inhoud van alle verslagen, die niet noodzakelijk de lijst van onderzochte websites, mobiele applicaties of entiteiten omvat, wordt in een toegankelijk formaat openbaar gemaakt.

De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast tot instelling van de regelingen voor rapportage door de lidstaten aan de Commissie. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 9, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure. De Commissie stelt de eerste uitvoeringshandeling binnen twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn vast.

5. De Commissie stelt uitvoeringshandelingen vast ter bepaling van de methodiek voor het toezicht op de mate waarin de betrokken websites en mobiele applicaties voldoen aan de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen. Die methodiek is transparant, overdraagbaar, vergelijkbaar, reproduceerbaar en gebruiksvriendelijk. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 9, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure. De Commissie stelt de eerste uitvoeringshandeling binnen twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn vast.
6. De in lid 4 bedoelde methodiek kan rekening houden met de analyse van deskundigen, en omvat:
- a) de frequentie van de toezichtactiviteiten en het nemen van steekproeven van de websites en mobiele applicaties die aan toezicht worden onderworpen; en
 - b) wat betreft de website, de steekproefname van webpagina's en van de inhoud van die pagina's; en
 - baa) wat betreft de mobiele applicatie, de te testen inhoud, rekening houdend met het tijdstip van de eerste publicatie van de applicatie en van latere actualiseringen van de functies; en
 - ba) de beschrijving van hoe de naleving of niet-naleving van de in artikel 3 omschreven toegankelijkheidseisen op afdoende wijze kan worden aangetoond, met, waar passend, rechtstreekse verwijzingen naar de desbetreffende beschrijvingen in de geharmoniseerde norm of, bij ontstentenis daarvan, in de in artikel 4, lid 2, bedoelde technische specificaties, of in de in artikel 4, lid 3, bedoelde Europese norm; en
 - c) indien tekortkomingen werden vastgesteld, een mechanisme om gegevens en informatie te verstrekken over de naleving van de in artikel 3 omschreven eisen, in een formaat dat het overheidsinstanties mogelijk maakt de tekortkomingen te verhelpen; en

d) passende regelingen, waaronder indien noodzakelijk voorbeelden en sturing, voor automatische, manuele en bruikbaarheidstesten, in combinatie met de steekproefinstellingen, op een manier die verenigbaar is met de frequentie van het toezicht en de rapportage.

7. Uiterlijk op de in artikel 10, lid 1, genoemde datum, stellen de lidstaten de Commissie ervan in kennis wie het toezicht en de rapportage zal uitvoeren.

Artikel 7a

Handhavingsprocedure

1. De lidstaten zorgen ervoor dat een adequate en doeltreffende handhavingsprocedure beschikbaar is om de naleving van deze richtlijn te waarborgen wat betreft de eisen in de artikelen 3, 3a en 6, lid 1. De lidstaten zorgen in het bijzonder voor een handhavingsprocedure, zoals de mogelijkheid een ombudsman te contacteren, met het oog op de doeltreffende behandeling van feedback, als omschreven in artikel 6, lid 1, onder b), en om de in artikel 3a bedoelde beoordeling te evalueren.
2. Uiterlijk op de in artikel 10, lid 1, genoemde datum stellen de lidstaten de Commissie ervan in kennis wie voor de handhaving van deze richtlijn verantwoordelijk zal zijn.

Artikel 8

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De bevoegdheid tot vaststelling van de in artikel 4, lid 4, bedoelde gedelegeerde handelingen wordt aan de Commissie verleend voor onbepaalde tijd met ingang van [PB: gelieve in te voegen: zes maanden na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn]
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 4, lid 4, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het besluit wordt van kracht op de dag volgend op de publicatie ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een in dat besluit bepaalde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
- 3a. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundige overeenkomstig de beginselen van het Interinstitutioneel akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016.
4. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
5. Een overeenkomstig artikel 4, lid 4, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van de termijn van twee maanden de Commissie hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 9

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dit is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 10

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk *21 maanden* na de in artikel 12 genoemde datum aan deze richtlijn te voldoen. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mede. Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.
2. De lidstaten passen die bepalingen toe als volgt:
 - i. op websites van overheidsinstanties die niet zijn gepubliceerd vóór [datum invoegen: de omzettingsdatum als genoemd in artikel 10, lid 1]: met ingang van [datum invoegen: 12 maanden na die datum];

- ii. op alle websites van overheidsinstanties die niet onder punt i) vallen: met ingang van [datum invoegen: 24 maanden na de omzettingsdatum als genoemd in artikel 10, lid 1];
- iii. op mobiele applicaties van overheidsinstanties: met ingang van [datum invoegen: 33 maanden na de omzettingsdatum als genoemd in artikel 10, lid 1].

Artikel 11

Toetsing

Binnen *66 maanden* na de inwerkingtreding van deze richtlijn wordt de toepassing ervan door de Commissie getoetst. Bij deze toetsing wordt rekening gehouden met de rapporten van de lidstaten over de resultaten van het in artikel 7 bedoelde toezicht en het gebruik van de in artikel 7a omschreven handhavingsprocedure; de toetsing bevat tevens een beoordeling van de technologische vooruitgang die bepaalde types inhoud die buiten het toepassingsgebied van deze verordening vallen, makkelijker toegankelijk zou kunnen maken. De resultaten van die toetsing worden in een toegankelijk formaat openbaar gemaakt.

Artikel 12

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 13

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad

De voorzitter

De voorzitter
